Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz zaudējumu seguma minimumu nerezultatīviem riska darījumiem groza regulu (ES) Nr. 575/2013"

(COM(2018) 134 final – 2018/0060 (COD))

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu"

(COM(2018) 135 final – 2018/0063 (COD))

(2018/C 367/09)

Ziņotājs: **Juan MENDOZA CASTRO**

Apspriešanās	Eiropas Savienības Padomē 24.4.2018.
	un Eiropas Parlamentā 19.4.2018.
Tiesiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants un 53. panta 1. punkts
Atbildīgā specializētā nodaļa	Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	27.6.2018.
Pieņemts plenārsesijā	11.7.2018.
Plenārsesija Nr.	536
Balsojuma rezultāts	145/0/2
(par/pret/atturas)	

1. **Secinājumi un ieteikumi**

Dokumentu kopums attiecībā uz ienākumus nenesošiem aizdevumiem

1.1. EESK atzinīgi vērtē Komisijas dokumentu kopumu, kas ir stūrakmens ES aktīvajai rīcībai, ar ko tiecas risināt pastāvošo problēmu saistībā ar ienākumus nenesošiem aizdevumiem (INA), un kam ir būtiska nozīme, lai gūtu panākumus virzībā uz banku savienības izveidi.

1.2. ES finanšu iestādes ir guvušas panākumus gan attiecībā uz aizdevumu portfeļu kvalitāti, gan ienākumus nenesošu aizdevumu (INA) kopējo apjomu; tomēr ES līmenī ir jāīsteno papildu pasākumi, lai novērstu INA turpmāku uzkrāšanos.

1.3. Salīdzinot INA līmeni visā ES, vienmēr ir jāņem vērā tas, ka dažās valstīs krīzes sākumā (2008.–2012. gadā) bankas saņēma ievērojamu valsts atbalstu, savukārt citām tas nebija pieejams, jo tika mainīti valsts atbalsta noteikumi.

1.4. EESK vērš uzmanību uz finanšu krīzes radītajām sociālajām sekām attiecībā uz izslēgšanu, sociālo taisnīgumu un šķēršļiem iekšējā tirgus pilnīgai izveidei.

1.5. Lai novērstu pārmērīga parādu apjoma radītās sekas nākotnē, finanšu iestāžu kontos ir jālikvidē samazinātas vērtības parādi. Tāpat EESK aicina kredītiestādes aizdot līdzekļus atbildīgi.

Normatīvi prudenciālās uzraudzības atbalsta mehānismi

1.6. EESK atbalsta normatīvu prudenciālās uzraudzības atbalsta mehānismu piemērošanu, ar ko varētu preventīvi nodrošināt pietiekamu uzkrājumu, lai segtu kredītzaudējumus no turpmākiem INA.

1.7. EESK pieņem zināšanai Komisijas priekšlikuma pamatojumu, piebilstot, ka atbalsta mehānismi būtu pamatojami, ņemot vērā ar prudenciālo regulējumu saistītajā grāmatvedības regulējumā izvirzītos dažādos mērķus.

1.8. Tomēr EESK ir jānorāda arī turpmāk minētais, proti:

— "visiem piemērotā" pieejā nav ņemtas vērā joprojām pastāvošās atšķirības valstu civiltiesībās un civillietu procedūru ilgumā,

— jauno INA uzkrājumu veidošanas kalendārs var piespiest bankas ātri pārdot šādus aizdevumus, nevis pagaidīt, līdz finansiālās grūtībās nonākušais uzņēmums atgūs lielāku stabilitāti.

1.9. Komisijai būtu jāapsver, ja iespējams, mazāku un specializētu uzņēmumu ar mazāk sarežģītu aktīvu struktūru īpašā situācija.

1.10. EESK uzskata, ka visām ES bankām būtu obligāti jāīsteno 9. SFPS.

1.11. EESK iesaka veikt īpašu ietekmes analīzi nolūkā aprēķināt ierosinātā regulējuma potenciālo ietekmi uz bankām un kredītu nodošanu mājsaimniecībām, kā arī uz MVU un IKP izaugsmi.

1.12. EESK norāda, ka ECB jau ir publicējusi savu papildinājumu, neņemot vērā 1. pīlāra noteikumus, kas jāizdod Parlamentam/Padomei/Komisijai, un nesagaidot Eiropas Banku iestādes (EBI) pamatnostādnes.

Sekundāro tirgu attīstība

1.13. EESK atzīst, ka Komisija piedāvā risinājumu daudzām problēmām, ko rada sadrumstalots INA sekundārais tirgus ES, un uzsver konkrētos priekšlikumus šajā sakarā. Tā tomēr uzskata, ka regulatoriem nevajadzētu iedrošināt INA pārdošanu.

1.14. Attiecībā uz sekām, ko rada kredīta nodošana, EESK nāk klajā ar šādiem ieteikumiem:

— Patērētāju aizsardzība: kopumā Komisijas priekšlikumi ir vērtējami atzinīgi. Iestādēm ir jāpievērš uzmanība pasākumiem un ieteikumiem attiecībā uz debitoru tiesību aizsardzību.

— Darba ņēmēju aizsardzība: kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā kredīta nodošanā iesaistīto uzņēmumu darbinieku mobilitāte un aizsardzība atbilstoši ES un valsts tiesību aktiem.

Pret nodrošinājumu vērsta paātrināta ārpustiesas izpilde

1.15. EESK uzsver – pozitīvā nozīmē – tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu valsts tiesā, ja tas ir nepieciešams un ja šīs procedūras – kā ierosināts direktīvā – piemērošana ir ierobežota.

1.16. Daudzās dalībvalstīs izpildes process jau ir efektīvs. Ar INA saistīto problēmu var atrisināt, galvenokārt stiprinot tiesvedības procedūras visā ES.

2. **Eiropas Komisijas priekšlikums**

2.1. Komisija 14. martā nāca klajā ar priekšlikumu regulai ([1]), ar ko attiecībā uz zaudējumu seguma minimumu nerezultatīviem riska darījumiem groza Regulu (ES) Nr. 575/2013, un ar priekšlikumu direktīvai ([2]) par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu.

([1]) COM(2018) 134 final – Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz zaudējumu seguma minimumu nerezultatīviem riska darījumiem groza Regulu (ES) Nr. 575/2013.

([2]) COM(2018) 135 final – Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu.

2.2. Abiem priekšlikumiem bija pievienoti Komisijas dienestu darba dokumenti un ietekmes novērtējumi, un tajā pašā dienā Komisija publicēja Otro progresa ziņojumu ([3]) par ienākumus nenesošu aizdevumu apjoma mazināšanu Eiropā, kā arī Tehnisko plānu ([4]) par valsts aktīvu pārvaldīšanas sabiedrību (APS) izveides iespējām.

2.3. Minētie priekšlikumi būtiski papildina Komisijas centienus stiprināt Eiropas ekonomisko un monetāro savienību (EMS), un tie ir ļoti svarīgi banku savienības izveidei. Problēmu risināšana saistībā ar ienākumus nenesošu aizdevumu (INA) un nerezultatīvu riska darījumu (NRD) lielo apjomu un to iespējamo uzkrāšanos nākotnē ir svarīga daļa no Savienības centieniem turpināt mazināt riskus banku sistēmā un dot bankām iespēju koncentrēties uz uzņēmumu un iedzīvotāju kreditēšanu.

2.4. Regulas priekšlikumā Komisija ierosina izveidot normatīvu prudenciālās uzraudzības atbalsta mehānismu, nosakot kopīgu seguma minimuma līmeni attiecībā uz jaunuzsāktiem aizdevumiem, kuri kļūst ienākumus nenesoši, nolūkā tādējādi novērst tādu INA pārmērīgu uzkrāšanos nākotnē, kuriem banku bilancēs nav pietiekama zaudējumu seguma, un atvieglot to noregulējumu.

2.5. Direktīvas priekšlikumā Komisija paredz palielināt parādu atgūšanas procedūru efektivitāti, ieviešot īpašu un kopīgu pret nodrošinājumu vērstas paātrinātas ārpustiesas izpildes (*AECE*) procedūru. Turklāt priekšlikumā pausts aicinājums attīstīt ienākumus nenesošu aizdevumu sekundāros tirgus, saskaņojot prasības un radot vienotu tirgu kredītu apkalpošanai un banku izsniegto aizdevumu nodošanai trešām personām visā Eiropas Savienībā.

3. **Vispārīgas piezīmes**

3.1. EESK atzinīgi vērtē Komisijas dokumentu kopumu, kas ir stūrakmens ES aktīvajai rīcībai, ar ko tiecas risināt pastāvošo problēmu saistībā ar INA ([5]), un kam ir būtiska nozīme, lai gūtu panākumu virzībā uz banku savienības izveidi.

3.2. Tā kā maksātspēja un finanšu sistēmas stabilitāte ir būtiski Eiropas Savienību ietekmējoši faktori, tad lielais INA apjoms, kas krīzes un tai sekojošās recesijas laikā uzkrājās dažu dalībvalstu bankās, kaitē gan finanšu sistēmai kopumā, gan ekonomikai, turklāt atsevišķos gadījumos ir radījis lielas izmaksas nodokļu maksātājiem.

3.3. Pēdējos gados ES finanšu iestādes ir guvušas panākumus gan attiecībā uz aizdevumu portfeļu kvalitāti, gan INA kopējo apjomu, tomēr to bruto līmenis joprojām ir augsts – 813 miljardi EUR ([6]). Banku un uzraugu rīcībā ir instrumenti, kas nepieciešami, lai mazinātu to aizdevumu skaitu, attiecībā uz kuriem ir iestājusies saistību neizpilde vai kuriem ir samazināta vērtība, tomēr ES līmenī ir jāīsteno papildu pasākumi, lai novērstu to turpmāku uzkrāšanos.

3.4. EESK norāda, ka dažās valstīs krīzes sākumā (2008.–2012. gadā) bankas saņēma ievērojamu valsts atbalstu, savukārt citās tas nebija pieejams, jo 2013. gadā tika mainīti valsts atbalsta noteikumi finanšu nozarei. Tāpēc, salīdzinot INA līmeni, ir jāņem vērā minētās atšķirības.

3.5. EESK vērš uzmanību uz finanšu krīzes radītajām sociālajām sekām attiecībā uz izslēgšanu, sociālo taisnīgumu un šķēršļiem iekšējā tirgus pilnīgai izveidei. Dažās dalībvalstīs INA liecina par to, cik smagi šāda situācija ir skārusi ģimenes un MVU uzņēmējus, kuri cita starpā riskē zaudēt mājas vai ciest no piespiedu atsavināšanas.

3.6. Lai novērstu pārmērīga parādu apjoma radītās sekas nākotnē, finanšu iestāžu kontos ir jālikvidē samazinātas vērtības parādi, un ar *Ecofin* plānu ir jādod ieguldījums šā mērķa sasniegšanā. Tāpat EESK aicina aizdot līdzekļus atbildīgi, tāpēc kredītiestādēm būs vairāk uzmanības jāpievērš atsevišķo aizņēmēju vajadzībām un situācijai, kā arī jārod katrā atsevišķajā gadījumā vispiemērotākais finanšu instruments ([7]).

([3]) COM(2018) 133 final – Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei un Eiropas Centrālajai bankai "Otrais progresa ziņojums par ienākumus nenesošu aizdevumu apjoma mazināšanu Eiropā".

([4]) SWD(2018) 72 final – AMC Tehniskais plāns – Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei un Eiropas Centrālajai bankai "Otrais progresa ziņojums par ienākumus nenesošu aizdevumu apjoma mazināšanu Eiropā".

([5]) Padomes secinājumi "Rīcības plāns, kā risināt ienākumus nenesošo aizdevumu problēmu Eiropā" (2017. gada 11. jūlijs).

([6]) EBI risku infopanelis, 2017. gada 4. ceturkšņa dati.

([7]) EESK atzinums par tematu "Kreditēšana un sociālā atstumtība labklājības sabiedrībā" (OV C 44, 16.2.2008., 74. lpp.).

4. **Īpašas piezīmes**

4.1. ***Normatīvi prudenciālās uzraudzības atbalsta mehānismi***

4.1.1. EESK atbalsta normatīvu prudenciālās uzraudzības atbalsta mehānismu piemērošanu, ar ko varētu preventīvi nodrošināt pietiekamu uzkrājumu, lai segtu kredītzaudējumus no turpmākiem INA.

4.1.2. Lai samazinātu INA un NRD ([8]), ierosinātie Kapitāla prasību regulas (*CRR*) grozījumi ietver progresīvu kalendāru nodrošinātiem (līdz astoņiem gadiem) un nenodrošinātiem (līdz diviem gadiem) aizdevumiem.

4.1.3. Komisijas pamatojums priekšlikumam ([9]) ir šāds:

— Raugoties no prudenciālās perspektīvas, kam parasti ir cits tvērums, uzdevums un mērķis, ar zaudētiem aizdevumiem saistītais darbs ne vienmēr ir atbilstošs.

— Paredzams, ka 9. SFPS ([10]) varēs nodrošināt ciešāku saskaņu ar prudenciālajiem standartiem nekā 39. IAS ([11]), turklāt palīdzēs risināt jautājumu par kavētu un neatbilstošu uzkrājumu veidošanu, jo jauno standartu pamatā ir zaudējumu paredzēšanas pieeja. Tomēr jaunie standarti dod arī rīcības brīvību attiecībā uz INA un pamatā esošā nodrošinājuma novērtēšanu, tātad arī rīcības brīvību noteikumu veidošanā.

— Prudenciālais regulējums dod tiesības bankas uzraugam ietekmēt bankas uzkrājumu līmeni (tostarp attiecībā uz INA) saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu, kā arī pieprasīt veikt īpašus pielāgojumus minētās bankas pašu kapitāla aprēķinos. Tomēr saistošus pasākumus un prasības uzraugs var piemērot, tikai izvērtējot katru gadījumu atsevišķi, ņemot vērā attiecīgās bankas apstākļus (tos dēvē par 2. pīlāra pasākumiem).

— Individuāli pielāgoti uzraudzības pasākumi, kuru pamatā ir kompetentā uzrauga veikts katra atsevišķā gadījuma novērtējums, ir piemēroti, lai risinātu atsevišķu banku īpašos ar INA saistītos riskus.

4.1.4. EESK piebilst, ka atbalsta mehānismi būtu pamatojami, ņemot vērā ar prudenciālo regulējumu saistītajā grāmatvedības regulējumā izvirzītos dažādos mērķus.

4.1.5. Tomēr EESK ir jānorāda arī turpmāk minētais.

— Regulas priekšlikumā, iesakot īstenot visiem piemērotu pieeju, nav ņemtas vērā joprojām pastāvošās atšķirības valstu civiltiesībās un civillietu procedūru ilgumā.

— Jauno INA uzkrājumu veidošanas kalendārs var piespiest bankas ātri pārdot šādus aizdevumus, nevis pagaidīt, līdz finansiālās grūtībās nonākušais uzņēmums atgūs lielāku stabilitāti. Tas varētu mazināt iespējas ļaut pārstrukturēt parādu un dot uzņēmējiem otro iespēju, un radīt ļoti negatīvu ietekmi sociālajā jomā un uz nodarbinātības rādītājiem.

— Analīze liecina ([12]), ka, visticamāk, 9. SFPS un prudenciālo atbalsta mehānismu attiecībā uz NRD vienlaicīga ieviešana nopietnāk skars mazos un specializētos uzņēmumus ar mazāk sarežģītu aktīvu struktūru. Komisijai vajadzētu apdomāt, vai nebūtu jāprecizē priekšlikums, lai novērstu šo problēmu.

([8]) Eiropas Banku iestādes (EBI) definīcija: "NRD ir ikviens riska darījums, kur maksājumus kavē 90 dienas vai tos, visticamāk, neveiks bez nodrošinājuma realizācijas, pat ja šo darījumu neatzīst kā tādu, attiecībā uz kuru ir iestājusies saistību neizpilde vai kuram ir samazināta vērtība. Saskaņā ar *CRR* 178. pantu un piemērojamo grāmatvedības regulējumu riska darījumus, attiecībā uz kuriem ir iestājusies saistību neizpilde vai kuriem ir samazināta vērtība, vienmēr uzskata par nerezultatīviem. Turklāt riska darījums ar debitoru ir uzskatāms par nerezultatīvu, ja tā bilance 90 dienas pēc termiņa ir 20 % no summas, kura nav samaksāta no visiem bilancē iekļautajiem riska darījumiem ar šo parādnieku ("zemākas cenas ietekme"). Kopējo NRD nosaka pēc ienākumus nenesošu aizdevumu, ienākumus nenesošu parāda vērtspapīru un ienākumus nenesošu ārpusbilances pozīciju summas".

([9]) Apspriežu dokuments par normatīviem atbalsta mehānismiem.

([10]) Starptautiskie finanšu pārskatu standarti. Spēkā no 2018. gada 1. janvāra.

([11]) Starptautiskie grāmatvedības standarti.

([12]) *Eurofinas*: atbilde uz Eiropas Komisijas apspriešanos par normatīviem prudenciālās uzraudzības atbalsta mehānismiem.

4.1.6. Lai arī ar piedāvātajiem atbalsta mehānismiem var mazināt atšķirības uzkrājumu veidošanā, kuras rodas saistībā ar dažādu grāmatvedības regulējumu pieņemšanu (9. SFPS pretēji valstī vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem ([13])), EESK uzskata, ka 9. SFPS būtu obligāti jāīsteno visām ES bankām.

4.1.7. EESK iesaka veikt īpašu analīzi nolūkā aprēķināt ierosinātā regulējuma potenciālo ietekmi uz bankām un kredītu nodošanu mājsaimniecībām, kā arī uz MVU un IKP izaugsmi.

4.1.8. Citi riski, īpaši tie, kas saistīti ar ļoti sarežģītiem atvasinātiem instrumentiem, kā arī 2. un 3. līmeņa atgūtiem aktīviem, var radīt problēmas, kuras ir līdzīgas INA radītajām. Tāpēc EESK uzskata, ka minētie riski būtu jāiekļauj risku mazināšanas prioritārajā sarakstā.

4.1.9. EESK norāda, ka ECB ir jau publicējusi savu papildinājumu, neņemot vērā 1. pīlāra noteikumus, kas jāizdod Parlamentam/Padomei/Komisijai, un nesagaidot, kad tiks pabeigtas Eiropas Banku iestādes (EBI) pamatnostādnes (par kurām joprojām notiek diskusijas). Tas varētu būt pretrunā labāka regulējuma principiem. Tāpēc ECB papildinājums par INA būtu jāpielāgo gaidāmajam 1. pīlāra regulējumam par INA, lai arī turpmāk nodrošinātu Eiropas noteikumu saskanību.

4.2. ***Pasākumi INA sekundāro tirgu turpmākai attīstībai***

4.2.1. Sekundārā tirgus darījumi Eiropas Savienībā ir salīdzinoši nelieli ([14]). Tam ir šādi iemesli: sadrumstalots regulējums; likumdošanas ierobežojumi attiecībā uz atsevišķu aktīvu grupu turētājiem, pakalpojumu uzņēmumu iesaistes apmēru, kā arī ieguldītāju veidu (dažos gadījumos INA var apkalpot vai pirkt tikai citas bankas); un atšķirīgi vietējo banku un ārvalstu ieguldītāju viedokļi par ekonomikas attīstības perspektīvām. EESK uzskata, ka Komisija piedāvā risinājumu daudzām minētajām problēmām.

4.2.2. Attiecībā uz INA tirgu viena no lielākajām problēmām ir kvalitatīvu datu par INA trūkums, kā rezultātā tiek gūta nepareiza informācija. EESK atzinīgi vērtē datu veidnes, kas paredzētas, lai nodrošinātu vienotus un standartizētus datus ienākumus nenesošu kredītlīgumu vajadzībām.

4.2.3. Tomēr EESK uzskata, ka regulatoriem nevajadzētu iedrošināt INA pārdošanu, jo, pārvaldot aizdevumu ar samazinātu vērtību bankā, vērtība, ko iegūst, aizdevumu atgūstot, varētu būtu lielāka par tā pārdošanā iegūto summu.

4.2.4. EESK vēlas uzsvērt turpmāk minētos Komisijas priekšlikuma aspektus.

— **Kredītu apkalpotāji**. ES mēroga noteikumos ir izvirzītas īpašas prasības un noteiktas procedūras atļaujas piešķiršanai, atteikšanai vai atsaukšanai (5.–7. pants), tostarp pietiekami laba reputācija, ziņu neesamība sodāmības reģistrā un fakts, ka pašlaik netiek īstenota maksātnespējas procedūra. Tāpat minētie noteikumi attiecas uz reģistru (8. pants), līgumattiecībām ar kreditoru (9. pants), ārpakalpojumu izmantošanu (10. pants) un pārrobežu mēroga kredītu apkalpošanu (11. un 12. pants).

— **Kredītu pircēji**. Kreditoram ir jāsniedz visa nepieciešamā informācija par kredītlīgumu (13. pants) atbilstoši tehniskajiem standartiem, kurus izstrādās EBI (14. pants), un tam nepiemēro nekādas papildu prasības kā tikai tās, kas paredzētas valsts tiesību aktos, ar kuriem transponē direktīvu (15. pants). Kredītlīgumu tie var izpildīt tieši (18. pants) vai nododot (19. pants).

— Uz **kredītu apkalpotājiem, kredītiestādēm vai to meitasuzņēmumiem,** kuriem ir aktīva loma ar INA saistītās darbībās, attiecas 16. pants.

— **Uzraudzība**. Būtisks aspekts ir valsts kompetento iestāžu uzraudzības loma un administratīvie sodi, jo saistībā ar tiem ir jāpiemēro vienādi noteikumi visā ES (20.–22. pants).

([13]) Vispārpieņemti grāmatvedības principi.
([14]) KPGM: 100 miljardi EUR, mazāk nekā 10 % no atlikušā krājuma.

— **Datu aizsardzība.** Aizdevuma nodošanas priekšnoteikums ir mehānismi, kas "garantē aizņēmēju tiesību ievērošanu un atbilstību personas datu aizsardzības noteikumiem saskaņā ar tiesību aktiem, kas reglamentē kredītlīgumu" (5. panta 1. punkta c) apakšpunkts).

4.2.5. *Patērētāju aizsardzība*

— EESK uzskata, ka finanšu pakalpojumu jomā ir svarīgi nodrošināt augsta līmeņa aizsardzību patērētājiem.

— Tāpēc Komiteja atzinīgi vērtē priekšlikumā iekļauto pamata principu: nodrošināt "to pašu aizsardzības līmeni neatkarīgi no tā, kam pieder attiecīgais kredīts vai kas to apkalpo, un neatkarīgi no juridiskā režīma, kas ir spēkā kredīta pircēja vai kredīta apkalpotāja dalībvalstī"; īpaši ir jāņem vērā Hipotekāro kredītu direktīva ([15]), Patēriņa kredītu direktīva ([16]) un Direktīva par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos ([17]).

— EESK uzsver arī kreditora saistības pret patērētāju kredītlīguma grozīšanas gadījumā (34. pants).

— EESK norāda, ka aizdevuma nodošana paredz, ka debitoram ir jāveic darījums ar uzņēmumu, kas nav saistīts ar finanšu jomu un kuram ir citi darbinieki, citas darba metodes un cits mērķis. Tāpēc valsts iestādēm būtu jāpievērš uzmanība pasākumiem un ieteikumiem attiecībā uz debitoru tiesību aizsardzību, kā to dara ASV Federālais birojs patērētāju finanšu aizsardzībai ([18]).

4.2.6. *Darba ņēmēju tiesību aizsardzība*

Visos gadījumos, kad kredītu nodod ārējam uzņēmumam, kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā šādā nodošanā iesaistīto uzņēmumu darbinieku mobilitāte un aizsardzība atbilstoši ES un valsts tiesību aktiem.

4.3. ***Pret nodrošinājumu vērsta paātrināta ārpustiesas izpilde***

4.3.1. EESK uzsver – pozitīvā nozīmē – dalībvalstu pienākumu nodrošināt, ka darījumdarbības aizdevuma ņēmējam ir tiesības valsts tiesā apstrīdēt šā mehānisma izmantošanu (28. pants). Tādejādi tiktu atbilstoši aizsargātas iedzīvotāju un uzņēmumu pamattiesības uz taisnīgu tiesu ([19]), īpaši gadījumā, ja tiek piemēroti netaisnīgi vai ļaunprātīgi līguma noteikumi.

4.3.2. Tomēr EESK norāda uz dažu dalībvalstu paustajām šaubām par to, ka šāds instruments varētu ievērojami paātrināt izpildes procedūru tajās dalībvalstīs, kurās lietu izskatīšana jau notiek īsā laikā; uzskata – lai gan ārpustiesas procedūras var būt labvēlīgas kreditoram, INA problēmu var atrisināt, galvenokārt stiprinot tiesvedības procedūras visā ES.

4.3.3. Jebkurā gadījumā EESK pozitīvi uzsver un atbalsta priekšlikumā minētos ierobežojumus *AECE* īstenošanai. Pirmkārt, ir iekļauti tikai nolīgumi, kuri noslēgti starp kreditoriem un darījumdarbības aizdevuma ņēmējiem. Turklāt tā neattiecas uz turpmāk minētajām kategorijām:

— patērētāji, kuri veic neprofesionālu darbību ([20]),

— bezpeļņas uzņēmumi,

— finanšu nodrošinājuma līgumi ([21]) un

— mājokļa nekustamais īpašums, kas ir primārā rezidence darījumdarbības aizdevuma ņēmējam ([22]).

([15]) Direktīva 2014/17/ES (OV L 60, 28.2.2014., 34. lpp.).
([16]) Direktīva 2011/83/ES (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.).
([17]) Direktīva 93/13/EEK (OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.).
([18]) https://www.consumerfinance.gov/about-us/newsroom/consumer-financial-protection-bureau-reminds-mortgage-servicers-of-legal-protections-for-consumers-when-transferring-loans
([19]) Eiropas Savienības Pamattiesību harta, 47. pants.
([20]) Direktīva 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem, 3. panta a) apakšpunkts.
([21]) Direktīva 2002/47/EK par finanšu nodrošinājuma līgumiem, 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts.
([22]) "Finanšu krīze, kuras rezultātā daudzi mājokļa īpašnieki kļuva maksātnespējīgi un bija spiesti pārdot iegādāto nekustamo īpašumu par zemāku cenu". EESK atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa īpašumu (OV C 318, 29.10.2011., 133. lpp.).

4.4. ***Aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības. Tehniskais plāns***

Noteikumi par valsts atbalstu

4.4.1. EESK piekrīt Komisijai, ka dažās valstīs, īpaši finanšu krīzes sākumā, aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības ievērojami palīdzēja sakārtot banku bilances. Tomēr tā piekrīt arī tam, ka – valsts atbalstītu vai garantētu līdzekļu gadījumā – tās var arī vairot finanšu stabilitātes riskus, tostarp pastiprināt tā dēvēto apburto loku, kas izveidojies starp bankām un valstīm.

4.4.2. Tāpēc EESK atbalsta saskanību ar ES tiesisko regulējumu, īpaši ar Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīvu (*BRRD*) ([23]) un Vienotā noregulējuma mehānisma regulu (*SRMR*) ([24]).

4.4.3. Praksē gandrīz visas valsts aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības ir saņēmušas kāda veida valsts atbalstu, tostarp šādu: garantijas segt zaudējumus vai nodrošināt aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības finansējumu (tā rezultātā aktīvu pārvaldīšanas sabiedrībai var būt suverēns reitings, un tās vērtspapīrus var, piemēram, izmantot kā repo darījumu nodrošinājumu); aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības iegādājas aktīvus virs tirgus vērtības (ieguldītāja maksātās vērtības), jo ekonomiskā vērtība tiek plānota ilgākā laika posmā – ekonomiskās vērtības pārsniegums pār tirgus vērtību ir valsts atbalsts, tāpēc bankas līmenī ir vajadzīgs Eiropas Komisijas apstiprinājums; valsts rekapitalizē bankas, kuras piedalās aktīvu pārvaldīšanas sabiedrību shēmās ([25]).

4.4.4. Pat ja kāda veida valsts atbalsts ir bijis atļauts, jaunākie ES noteikumi būtībā paredz, ka ir jāglābj vismaz bankas pakārtotais parāds (jānoraksta vai jāpārvērš akciju kapitālā), tādējādi rekapitalizācijas slogu vismaz sadalot starp valsts un privāto sektoru.

Briselē, 2018. gada 11. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER

([23]) Direktīva 2014/59/ES.
([24]) Regula (ES) Nr. 806/2014 (OV L 225, 30.7.2014., 1. lpp.).
([25]) KPGM.